

prima instanță: (judecătoria Criuleni) V. Ursu,
instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) M. Guzun, A. Nogai, V. Brașoveanu

DECIZIE

14 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinînd recursul declarat de către avocatul Ilie Rotaru care acționează în interesele CP „Arsanix”, Sandu Damian și Simion Iurie în pricina civilă la cererea înaintată de organizația de microfinanțare ”Mega Credit” societate cu răspundere limitată împotriva cooperativei de producție ”Arsanix”, Simion Iurie și Damian Sandu privind valorificarea dreptului de ipotecă,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de CP „Arsanix”, Sandu Damian și Simion Iurie,

c o n s t a ț ă :

La 05 februarie 2015 organizația de microfinanțare ”Mega Credit” societate cu răspundere limitată a depus cerere de chemare în judecată împotriva cooperativei de producție ”Arsanix”, Simion Iurie, Sandu Damian prin care a solicitat de a transmite în posesia creditorului organizația de microfinanțare ”Mega Credit” societate cu răspundere limitată bunurile ipotecate cu dreptul de vânzare ulterioară în scopul executării obligațiilor și stingerii datoriilor lui Sandu Damian și Iurie Simion față de organizația de microfinanțare ”Mega Credit” societate cu răspundere limitată și anume: bunurile imobile care constau din teren pentru construcții, amplasat în r-nul Criuleni, or. Criuleni, str. Orhei, 52, cu suprafața totală de 0, 4974 ha, cu număr cadastral 3101213.154 și construcția administrativă cu suprafața totală de 61,3 mp., cu număr cadastral 3101213.154.01 amplasat pe acest teren.

A mai solicitat evacuarea forțată a persoanelor și bunurilor aflate în ele din bunurile respective, precum și încasarea taxei de stat (f.d. 5-8).

Prin hotărîrea din 24 decembrie 2015 Judecătoria Criuleni a admis integral acțiunea, a transmis în posesie creditorului organizația de microfinanțare ”Mega Credit” societate cu răspundere limitată bunurile ipoecate cu dreptul de a fi ulterior vîndute în scopul executării obligațiilor și stingerii datoriilor lui Simion Iurie și lui Sandu Damian față de organizația de microfinanțare ”Mega Credit” societate cu răspundere limitată formată în baza contractelor de împrumut nr. 102 din 06 iulie 2012 și nr. 103 din 06 iulie 2012, imobilele grevate cu ipotecă, locul de teren pentru

construcții, cu suprafața totală de 0, 4974 ha, cu număr cadastral 3101213.154, și construcția administrativă cu suprafața totală de 61,3 mp., cu număr cadastral 3101213.154.01 amplasat pe acest teren, bunuri situate în or. Criuleni, str. Orhei, 52, valoare de ipotecă 320 000 lei, ipotecate în baza contractului de ipotecă din 09 iulie 2012, autentificat de notarul public Reșetnicova Ala, înregistrat la nr. 10522, s-a dispus evacuarea din bunurile imobile ipotecate toate persoanele care domiciliază sau se află acolo și bunurile lor mobile, s-a încasat în mod solidar de la Simion Iurie, Sandu Damian și cooperativa de producție "Arsanix" în beneficiul reclamantei organizația de microfinanțare "Mega Credit" societate cu răspundere limitată cheltuielile de judecată legate de plata taxei de stat în sumă de 839, 19 lei (f.d. 106).

La 17 martie 2016 Simion Iurie a depus cerere de apel prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral (f.d.112).

La 02 iunie 2016 avocatul Ilie Rotaru, în interesele CP "Arsanix" și a lui Sandu Damian a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă (f.d. 124-125).

Ulterior, avocatul Rotaru Ilie în interesele cooperativei de producție "Arsanix", Simion Iurie, Sandu Damian a depus cerere de strămutare a cauzei de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță de același grad în temeiul art. 43 alin. (2) lit. f) Cod de procedură civilă.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 iulie 2016 s-a ridicat pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de organizația de microfinanțare "Mega Credit" societate cu răspundere limitată împotriva cooperativei de producție "Arsanix", Simion Iurie și Damian Sandu privind valorificarea dreptului la ipotecă, de la examinarea în ordine de apel, s-a remis Curții Supreme de Justiție pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de organizația de microfinanțare "Mega Credit" societate cu răspundere limitată către cooperativei de producție "Arsanix", Simion Iurie și Damian Sandu privind valorificarea dreptului de ipotecă, pentru a fi soluționată cererea de strămutare a pricinii (f.d. 152, 153).

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 07 septembrie 2016 s-a respins ca neîntemeiată cererea cu privire la strămutarea pricinii în altă instanța de judecată de același grad înaintată de avocatul Rotaru Ilie în interesele cooperativei de producție "Arsanix", și a lui Simion Iurie, Sandu Damian. Pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de organizația de microfinanțare "Mega Credit" societate cu răspundere limitată împotriva cooperativei de producție "Arsanix", Simion Iurie și Damian Sandu privind valorificarea dreptului de ipotecă, s-a transmis Curții de Apel Chișinău pentru examinare în fond.

Ulterior prin cerere, CP „Arsanix”, Sandu Damian și Simion Iurie au solicitat repunerea în termen a apelului

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016 s-a respins cererea apelanților CP „Arsanix”, Sandu Damian și Simion Iurie privind repunerea în termen. S-a restituit apelurile declarate de CP „Arsanix”, Sandu Damian și Simion Iurie, ca depus în afara termenului legal.

La 24 noiembrie 2016 avocatul Ilie Rotaru care acționează în interesele CP „Arsanix”, Sandu Damian și Simion Iurie a declarat recurs împotriva încheierii solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016 și restituirea pricinii spre rejudecare.

Recurentul a reiterat că nu este de acord cu încheierea instanței de apel, dat fiind faptul că la examinarea cererii de apel, instanța nu a ținut cont de mai multe norme naționale și internaționale care asigură persoanei dreptul la un remediu efectiv.

Menționează că prin soluția instanței de apel s-a încălcat drepturile fundamentale ale părților, dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare, dat fiind faptul că în dosar nu există nici un probă care să confirme că recurenții au cunoscut despre hotărârea instanței de fond.

Consideră că instanța de apel a încălcat dreptul la acces la justiție consacrat în art.9 și 46 din Constituția Republicii Moldova și art.1 Protocolul 1 al Convenție.

Conform art. 425 Codul de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Referitor la termenul de declarare a recursului instanța de recurs constată că, Curtea de Apel Chișinău emis încheierea la 08 noiembrie 2016, iar recurenții au contestat-o cu recurs la 24 noiembrie 2016, respectiv reieșind din prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă recursul depus la 24 noiembrie 2016 este în termen.

Examinând încheierea recurată prin prisma criticilor formulate în recurs în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și pasibil de a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Materialele cauzei atestă că la caz, dispozitivul hotărârii judecătorești Criuleni a fost emis la 24 decembrie 2015.

Tot la aceeași dată potrivit dovezei de primire se atestă faptul că Simon Iurie a recepționat dispozitivul hotărârii, chiar la data pronunțării acestuia (f.d.107).

Ulterior la 28 decembrie 2016 instanța a expediat în adresa Cooperativei de Producție „Arsanix” și a lui Sandu Damian copia dispozitivului hotărârii

Sandu Damian și Cooperativa de Producție „Arsanix” au recepționat dispozitivul hotărârii, la 04 ianuarie 2016 și respectiv la 30 decembrie 2015 (f.d.109-110).

De asemenea, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată din 24 decembrie 2015 se atestă faptul că Sandu Damian a fost prezentă în ședința de judecată.

În conformitate cu art.362 alin.(1) Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, reieșind din norma citată mai sus termenul legal de declarare a apelului, pentru apelanți a expirat la 25 ianuarie 2016, inclusiv.

Potrivit alin. (2) art.362 Codul de procedură civilă termenul de apel se întrerupe prin decesul participantului la proces care avea interes să facă apel sau prin decesul mandatarului căruia i se comunicase hotărîrea. În astfel de cazuri, se face o nouă comunicare la locul deschiderii succesiunii, iar termenul de apel începe să curgă din nou de la data comunicării hotărîrii. Pentru moștenitorii incapabili și pentru cei limitați în capacitatea de exercițiu sau pentru cei dispăruți fără urmă termenul curge din ziua în care se numește tutorele sau curatorul.

(3) Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

Respectiv, conform prevederilor art. 116 Codul de procedură civilă repunerea în termen este posibilă în caz dacă se depune cerere de către persoana, care a omis acest termen din motive întemeiate cu anexarea probelor, ce argumentează această cerere.

La caz, apelanții nu au prezentat careva probe în vederea motivării omiterii termenului de apel, or, în conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Deci, se deduce cert că, apelanții/recurenții au cunoscut despre soluția instanței de fond din data pronunțării dispozitivului și din data recepționării dispozitivului, însă au contestat-o abia la 17 martie 2016 și respectiv la 02 iunie 2016.

Astfel, depunerea cererilor de apel, peste termenul legal, cu omiterea neîntemeiată a termenului de declarare, conchide că, încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016 este una legală și întemeiată.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Instanța de recurs reține că, susținerile recurenților precum că termenul de prescripție curge de la data când au luat cunoștință cu dispozitivul hotărîri, adică din 04 mai 2016, nu pot fi primite, întrucât, prevederile art. 362 alin.1) Codul de Procedură Civilă prevede expres începerea curgerii termenului de contestare, cât și motivele obiective de repunere în termen.

De asemenea, din examinarea actelor existente la dosarul de fond, instanța de recurs a reținut însă o altă situație de fapt.

Astfel, s-a constatat că la 24 decembrie 2015 s-a pronunțat de către judecătoria Criuleni dispozitivul hotărîrii, ce a fost comunicat participanților la proces, atât la data pronunțării prin recipisa atașată la materialele cauzei cât și ulterior prin expedierea cu aviz de recepție, rezultatul fiind dovada avizelor de recepție.

Potrivit art. 6 § 1 din Convenție orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale, de către o instanță, care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Noțiunea „*drepturi și obligații cu caracter civil*” nu poate fi interpretată doar printr-o trimitere la dreptul intern al statului pârât; este vorba de o noțiune „*autonomă*”, care reiese din Convenție. Art. 6 § 1 se aplică indiferent de calitatea părților sau de natura legislației de reglementează modul de stabilire a „*contestației*” și a autorității competente să judece (*Georgiadis împotriva Greciei*, pct. 34).

Potrivit jurisprudenței CtEDO Contestația poate avea, ca obiect atât existența dreptului, cât și întinderea sa sau modalitățile de exercitare (*Bentham împotriva Țărilor de Jos*, pct. 32).

Dreptul de acces la o instanță poate fi astfel supus, în anumite circumstanțe, unor restricții *legitime, cum ar fi termenele legale pentru prescripție* (*Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*, pct. 51 -52), ordinele care stabilesc plata unei cauțiuni pentru garantarea cheltuielilor de judecată (*Tolstoi Miloslavsky împotriva Regatului Unit*, pct.62-67, cerința privind reprezentarea (*R.P. și alții împotriva Regatului Unit*, pct. 63-67).

Colegiul menționează că, „neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal, atrage decăderea, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei.

La caz apelanții nu au arătat și nici nu au invocat care puteau fi împrejurările mai presus de voința lor care i-au împiedicat să exercite calea de atac a apelului în termenul legal.

Astfel, soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, avînd în vedere că, ține de obligația apelantului de a lua măsurile necesare privind protejarea dreptului său de acces la instanță (cazul *Van Hani versus Germania* nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Curtea Europeană a Dreptului Omului a evidențiat că accesul la justiție trebuie să fie asigurat în mod efectiv și eficace. Principiul accesului liber la justiție implică și respectarea termenelor în care justițiabilii își pot exercita drepturile lor procesuale.

Instanța de recurs notează că, instanța de apel, corect a concluzionat despre restituirea cererii de apel declarată de avocatul Ilie Rotaru care acționează în interesele CP „Arsanix”, Sandu Damian și Simion Iurie deoarece apelanții au omis termenul legal de contestare a hotărîrii judecătorești, precum și motive întemeiate privind repunerea în termen a apelului nu s-au constatat.

Or, apelul urma să fi depus pînă la 25 ianuarie 2016, însă a fost depus abia la 17 martie 2016 și respectiv la 02 iunie 2016, în acest sens afirmațiile recurentului, precum că cererea de apel este depusă în termenul legal de 30 zile sunt lipsite de suport legal.

În această privință, Colegiul de asemenea menționează că, prin prisma jurisprudenței CEDO (Cauza *Melnic împotriva Republicii Moldova* (Hotărârea din 14 noiembrie 2006), Cauza *Ceachir împotriva Republicii Moldova* (Hotărârea din 15 ianuarie 2008), neprezentarea de către instanța de judecată a motivelor pentru repunerea apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6 din CEDO.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că, încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016.

În conformitate cu art. 427 lit. a) art. 428 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de avocatul Ilie Rotaru care acționează în interesele CP „Arsanix”, Sandu Damian și Simion Iurie.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2016, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul CP „Arsanix”, Sandu Damian și Simion Iurie.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Svetlana Filincova

judcători

Maria Ghervas

Dumitru Mardari